

РІШЕННЯ

щодо присудження наукового ступеня доктора наук

Спеціалізована вчена рада з присудження наукового ступеня доктора наук Д 44.887.01 Полтавського державного аграрного університету прийняла рішення про присудження наукового ступеня доктора економічних наук МІРОШНІЧЕНКО Тетяні Валеріївні на підставі прилюдного захисту докторської дисертації «Теоретичні та науково-практичні засади впровадження процесного підходу у формування ринку праці України» у вигляді рукопису за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством «12» червня 2026 року, протокол № 4.

МІРОШНІЧЕНКО Тетяна Валеріївна, 1984 року народження, громадянка України, освіта вища: у 2007 р. закінчила Дніпропетровський національний університет за спеціальністю «Міжнародна економіка», кваліфікація – магістр.

Наукові ступені і вчені звання: кандидат економічних наук з 2012 року.

Працює на посаді професора кафедри соціально-економічних дисциплін Дніпровського державного університету внутрішніх справ.

Докторська дисертація виконана у межах науково-дослідних тем громадської наукової організації «Фінансово-економічна наукова рада», а також у межах наукових тем кафедри управління та адміністрування ННІ «Дніпровський металургійний інститут» Українського державного університету науки та технологій.

Рекомендовано до захисту 12 червня 2026 року.

Здобувачка має 44 наукові праці за темою дисертації, з них: 7 колективних монографій, 26 статей у наукових фахових виданнях, 11 публікацій у матеріалах науково-практичних конференцій.

Опоненти:

КОСТИШИНА Тетяна Адамівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії Полтавського університету економіки і торгівлі, дала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Здійснено ґрунтовну систематизацію авторських визначень поняття «ринок праці» в рамках системного, функціонального, діалектичного, інституційного, синергетичного та комплексного підходів, критерії якої, на нашу думку, потребують окремого уточнення, оскільки низка наведених трактувань має змішаний характер і поєднує ознаки кількох методологічних підходів.

2. Запропоновано власне визначення поняття «формування ринку праці», в якому автор поєднує етапи формування попиту та пропозиції з механізмами регулювання, розвитку та забезпечення взаємодії учасників ринку праці, що частково наближає запропоноване визначення за змістом до категорій «функціонування ринку праці» та «розвиток ринку праці». Доцільно

було б надати більш чітке розмежування зазначених понять, що підсилило б теоретичну значущість авторського підходу.

3. Потребують додаткового уточнення показники запропоновані автором, зокрема доречно було б надати методичні пояснення щодо інформаційної бази та методики обчислення таких показників як індекс легальності зайнятості, рівня доступності робочих місць, кількості вакансій із вимогою цифрових компетентностей в аналітичній практиці, що підвищило б практичну цінність запропонованого методичного підходу.

4. Потребує більш глибокого теоретико-методологічного обґрунтування авторська логіка щодо змісту та функціонального призначення допоміжних процесів та допоміжних сервісів, які запропоновані в межах класифікації бізнес-процесів ринку праці України.

5. Запропоновано алгоритм діагностики інформаційно-аналітичного забезпечення передумов впровадження процесного підходу у формування ринку праці, який дозволяє оцінити стан розвитку ринку праці України. На нашу думку, доречно було б розширити запропоновану систему показників шляхом діагностики регіональних індикаторів функціонування ринку праці, що дозволило б здійснити більш поглиблений аналіз передумов впровадження процесно-орієнтованого формування ринку праці України.

6. Запропоновано алгоритм та описано етапи ідентифікації бізнес-процесів ринку праці України, проте автору доречно було б детальніше описати нормативно-правове підґрунтя для процедури ідентифікації, яка б забезпечила стандартизацію відповідного етапу реалізації процесного підходу в умовах ринку праці.

СМЕСОВА Вікторія Леонідівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічної теорії та міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», дала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Здійснено аналіз існуючих процедур формування попиту та пропозиції на ринку праці України, які відповідають чинному законодавству та ґрунтуються на нормативно-правих актах у сфері праці та соціального захисту. Потребують уточнення механізми та інструменти, які забезпечують комунікацію між учасниками ринку праці на сучасному етапі функціонування відповідного ринку.

2. Проаналізовано сучасні методи та мови моделювання бізнес-процесів, проте, потребує додаткового уточнення питання щодо вибору конкретної мови або нотації моделювання, яка використовується автором для подальшого опису та побудови процесної архітектури ринку праці. Зокрема, доцільно було б чітко зазначити, яка саме нотація покладена в основу моделювання бізнес-процесів ринку праці та чому вона є найбільш придатною для відображення багаторівневої структури процесів.

3. Для діагностики стану ринку праці було б доречно здійснити аналіз впливу факторів зовнішнього середовища на формування ринку праці України, що дозволило б сформуванню більш повну та об'єктивну базу вхідних

даних та параметрів для проектування бізнес-процесів ринку у середньо та довгостроковій перспективах.

4. Здійснено декомпозицію бізнес-процесів ринку праці України, яка ґрунтується на міжнародній класифікації APQS PCF, проте було б доречно сформувати стандартизований набір типових процесів, підпроцесів та операцій для подальшого формування основних потоків цінності на ринку праці.

5. Запропоновано механізм регулювання процесної системи ринку праці, який забезпечує реалізацію стратегічних пріоритетів державної політики зайнятості та розвиток національної економіки у середньо та довгостроковій перспективі, проте надана пропозиція набула б більш яскравого змісту за умови якщо автором були б не просто окреслено орієнтири реалізації останнього, а запропоновано процедуру впровадження відповідного механізму.

ЯЦІВ Ігор Богданович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва і торгівлі Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, дав позитивний відгук із зауваженнями:

1. Систематизовано структурні елементи ринку, за допомогою детального аналізу яких автор виділяє п'ять взаємопов'язаних етапів формування ринку праці. Доцільно було б чіткіше показати, яким чином кожен структурний елемент впливає на окремий етап формування ринку праці та які причинно-наслідкові зв'язки виникають між ними.

2. Проаналізовано міжнародний та вітчизняний досвід впровадження та функціонування системи інформаційного забезпечення ринку праці. На нашу думку, доцільно було б приділити більше уваги детальному аналізу функціональних складових Єдиної інформаційно-аналітичної системи «Обрій», що дозволило б посилити прикладне значення запропонованих автором положень і більш чітко показати їх зв'язок із сучасними процесами цифрової трансформації ринку праці.

3. Запропоновано систему діагностики передумов впровадження процесного підходу у функціонування ринку праці, яка включає вхідні та вихідні показники, а також параметри перебігу та результативності процесів ринку праці. Доречним було б деталізувати якісні параметри оцінки за відповідними групами показників, що дозволило б чітко розкрити взаємозв'язок між вхідними та вихідними ресурсами, а також оцінити їх вплив на подальшу ідентифікацію бізнес-процесів ринку праці.

4. Запропоновано шість рівнів процесної зрілості ринку праці, проте подальша інтерпретація інтегральних оцінок здійснюється за п'ятьма рівнями L1–L5. На нашу думку, потребує уточнення співвідношення між початковою шестирівневою моделлю та п'ятирівневою шкалою інтерпретації результатів, що дозволило б уникнути методичної неоднозначності під час трактування рівнів зрілості.

5. Використано узагальнену процесну карту бізнес-процесів ринку праці України як інструмент відтворюваності та спосіб інтеграції потоків цінності у

єдину систему, що комплексно відображає процесну архітектуру ринку праці. Водночас, доцільно було б доповнити запропоновану карту реєстром бізнес-процесів ринку праці для більш чіткої систематизації складу, логіки декомпозиції та зв'язків між процесними блоками в загальній архітектурі функціонування ринку праці.

На дисертацію та реферат надійшли відгуки:

1. Університет Григорія Сковороди в Переяславі, м. Переяслав, за підписом завідувача кафедри менеджменту, доктора економічних наук, професора Лариси Мармуль. Відгук – позитивний із зауваженнями:

1) у рефераті недостатньо розкрито особливості функціонування процесної моделі ринку праці в умовах значних демографічних втрат та дефіциту трудових ресурсів, характерних для сучасного етапу розвитку України;

2) доцільним було б більш детально висвітлити можливості використання технологій штучного інтелекту та сучасних аналітичних платформ у межах запропонованої процесної архітектури ринку праці;

3) подальшого обґрунтування потребують питання ресурсного забезпечення реалізації запропонованих заходів щодо впровадження процесного підходу на державному та регіональному рівнях.

2. Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, за підписом завідувача кафедри економічної експертизи та кадастру, доктора економічних наук, професора Бориса Язлюка. Відгук – позитивний із зауваженнями:

1) у рефераті недостатньо деталізовано особливості функціонування процесної системи ринку праці в умовах значних територіальних відмінностей між регіонами України, що може впливати на ефективність практичного застосування запропонованих підходів;

2) потребує подальшого уточнення питання інтеграції запропонованої процесної моделі ринку праці із сучасними механізмами прогнозування потреб економіки у кваліфікованих кадрах;

3) доцільним було б більш детально розглянути питання оцінювання соціального ефекту від впровадження процесного підходу, зокрема його впливу на якість зайнятості, професійну мобільність населення та рівень соціальної захищеності працівників.

3. Сумський національний аграрний університет, м. Суми, за підписом завідувача кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової, доктора економічних наук, професора Альвіни Орехової. Відгук – позитивний із зауваженнями:

1) у рефераті недостатньо уваги приділено питанням адаптації процесної моделі ринку праці до умов швидкої зміни професійної структури зайнятості під впливом цифровізації та розвитку штучного інтелекту;

2) доцільним було б більш детально висвітлити особливості застосування запропонованих підходів у регіонах, що зазнали найбільших

вtrat трудового потенціалу внаслідок воєнних дій та масштабних міграційних процесів;

3) потребує подальшого розвитку система кількісного оцінювання результативності впровадження процесного підходу, зокрема через визначення інтегральних показників ефективності функціонування процесної системи ринку праці.

4. Інститут тваринництва НААН, м. Харків, за підписом виконувача обов'язків директора, доктора економічних наук, професора Олексія Красноручького. Відгук – позитивний із зауваженнями:

1) у рефераті недостатньо детально висвітлено питання взаємодії процесної системи ринку праці із системою професійної освіти та механізмами формування людського капіталу, які значною мірою визначають параметри пропозиції робочої сили;

2) потребує більш глибокого обґрунтування вибір окремих індикаторів оцінювання процесної зрілості ринку праці та критеріїв переходу між рівнями процесної зрілості;

3) у роботі доцільно було б приділити більше уваги ризикам реалізації запропонованих механізмів у контексті нестабільності зовнішнього середовища, зокрема впливу міграційних процесів, воєнних ризиків та структурних змін у зайнятості населення.

5. Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика, м. Миколаїв, за підписом завідувача кафедри геодезії та землеустрою, доктора економічних наук, професора Тетяни Калини. Відгук – позитивний із зауваженнями:

1) у рефераті недостатньо уваги приділено впливу міжнародних тенденцій розвитку ринку праці, зокрема процесів глобалізації трудових ресурсів та поширення транскордонної дистанційної зайнятості, на формування процесної системи ринку праці України;

2) потребує більш детального обґрунтування механізм взаємодії запропонованої процесної архітектури ринку праці із системою стратегічного планування розвитку освіти та професійної підготовки кадрів;

3) заслуговують на подальший розвиток питання оцінювання економічної ефективності впровадження процесного підходу через систему кількісних показників результативності та соціально-економічних ефектів.

6. Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, за підписом завідувача кафедри глобальної економіки, заслуженого працівника сільського господарства України, доктора економічних наук, професора Наталії Вдовенко. Відгук – позитивний із зауваженнями:

1) у рефераті недостатньо деталізовано особливості практичного впровадження запропонованої процесної моделі ринку праці в умовах суттєвих міжрегіональних відмінностей соціально-економічного розвитку територій України;

2) потребує додаткового обґрунтування механізм інтеграції запропонованих процесних інструментів із чинною системою державного

управління зайнятістю населення та діяльністю регіональних підрозділів служби зайнятості;

3) у роботі доцільно було б більш детально розкрити питання оцінювання економічної ефективності впровадження процесного підходу та визначення кількісних параметрів очікуваного соціально-економічного ефекту.

7. Національна академія аграрних наук України, Інститут обліку і фінансів, м. Київ, за підписом директора, доктора економічних наук, професора Станіслава Василішина. Відгук – позитивний із зауваженнями:

1) у рефераті недостатньо повно розкрито особливості інтеграції запропонованої процесної моделі ринку праці із системою стратегічного управління людським капіталом на національному рівні;

2) доцільним було б більш детально висвітлити можливості використання міжнародного досвіду процесного управління ринком праці в контексті адаптації до українських соціально-економічних реалій;

3) подальшого розвитку потребують питання оцінювання ефективності функціонування процесної системи ринку праці в довгостроковій перспективі, зокрема через систему інтегральних соціально-економічних індикаторів.

8. Державний біотехнологічний університет, м. Харків, за підписом проректора з науково-педагогічної роботи, розвитку економіки та інфраструктури, доктора економічних наук, професора Аркадія Микитася. Відгук – позитивний із зауваженнями:

1) дискусійним видається запропоноване автором тлумачення ринку праці як системи взаємодіючих економічних процесів. Незважаючи на безумовну наукову цінність такого підходу, у рефераті недостатньо чітко розмежовано процесну природу ринку праці та його інституційні характеристики, що ускладнює визначення меж застосування процесної парадигми у порівнянні з традиційними теоретичними підходами до дослідження ринку праці;

2) потребує додаткового обґрунтування запропонований методологічний підхід до визначення процесної зрілості ринку праці. Зокрема, у рефераті недостатньо висвітлено механізм формування шкали рівнів зрілості та критерії переходу між ними, що дещо ускладнює оцінку можливостей практичного застосування запропонованого підходу на різних рівнях функціонування ринку праці;

3) викликає науковий інтерес запропонована автором концепція цільової процесної моделі ринку праці України, проте її новизна виграла б від більш детального порівняння з існуючими європейськими моделями управління ринком праці та системами процесного менеджменту у сфері зайнятості. Це дозволило б більш повно ідентифікувати авторський внесок у розвиток відповідного наукового напрямку.

У дискусії взяли участь члени докторської ради:

Олександр ДОРОФЄЄВ, доктор економічних наук, 08.00.03. Звернув увагу на дискусійність визначення держави як «кінцевого споживача» ринку

праці (доцільніше – регулятор чи інституційний гарант) та на нез’ясованість питання, хто саме є «власником» відповідного бізнес-процесу на макрорівні і хто адмініструє цикл PDCA на ринку праці в цілому. Запропонував розглянути виявлену міждисциплінарність роботи (поєднання теорії ринку праці з процесним підходом на засадах стандартів ISO) як самостійний елемент наукової новизни, на якому в роботі не зроблено достатнього акценту.

Микола ЗОСЬ-КІОР, доктор економічних наук, 08.00.03. Рекомендував у подальших дослідженнях розглянути питання роботизації та використання штучного інтелекту як альтернативи залученню трудових мігрантів, поглибити висвітлення кроскультурної комунікації та міграційних процесів, а також уточнити понятійний апарат (зокрема, розмежування «агентів» і «контрагентів» ринку праці, «робочої сили» і «праці»).

Ірина ГОНЧАРЕНКО, доктор економічних наук, 08.00.03. Рекомендувала поглибити методологічну та методичну розробленість запропонованих у роботі пропозицій, довести їх до системи конкретних показників, алгоритмів практичного застосування та інституційних складових.

Тетяна ГУДЗЬ, доктор економічних наук, 08.00.03. Зауважень немає.

Юлія САМОЙЛИК, доктор економічних наук, 08.00.03. Зазначила дискусійність кваліфікації запропонованої процесно-орієнтованої логіки саме як «моделі», а не сукупності підходів, та рекомендувала глибше розкрити вплив штучного інтелекту, державно-приватного партнерства з міжнародними організаціями, а також наслідків війни (релокація, дистанційна зайнятість, міграція) на функціонування ринку праці.

Олексій ТОМІЛН, доктор економічних наук, 08.00.03. Зазначив необхідність більш чіткого розкриття наукового внеску в блоці «удосконалено» шляхом конкретизації відмінностей запропонованих підходів від існуючих, додаткового теоретичного обґрунтування категорії «ринку праці як макроекономічна система», а також рекомендував ширше висвітлити ризики впливу міграційних, демографічних та воєнно-безпекових факторів на ефективність запропонованих моделей.

Тетяна ВОРОНЬКО-НЕВІДНІЧА, доктор економічних наук, 08.00.03. Звернула увагу на необхідність уточнення механізму регулювання процесної системи ринку праці (рис. 13 автореферату) – зокрема, що саме з наведених компонентів уже реалізується, а що потребує підсилення, включно з питаннями залучення молоді до дефіцитних професій та визначення критеріїв перспективності/неперспективності галузей економіки.

Володимир ПИСАРЕНКО, доктор економічних наук, 08.00.03. Зауважень немає.

У голосуванні зі складу вченої спеціалізованої вченої ради взяли участь 19 осіб, з них 18 докторів наук, у тому числі 9 докторів економічних наук за спеціальністю 08.00.03. На засіданні були присутні 19 членів ради.

«За» – 18 членів ради,

«Проти» – немає,

ВИСНОВОК

спеціалізованої вченої ради Д 44.887.01 в Полтавському державному аграрному університеті по дисертаційній роботі

Мірошніченко Тетяни Валеріївни

на тему «Теоретичні та науково-практичні засади впровадження процесного підходу у формування ринку праці України», поданій на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

1. Формулювання наукової проблеми або завдання. У дисертації отримано нове вирішення важливої наукової проблеми обґрунтування теоретичних, методологічних та прикладних засад впровадження процесного підходу у формування вітчизняного ринку праці.

2. Завершеність науково-дослідної роботи в рамках певної проблеми або наукового напрямку. Дисертаційна робота виконана в межах планів наукових досліджень громадської наукової організації «Фінансово-економічна наукова рада» за темами: «Стратегічна модернізація розвитку регіональної економічної системи» (номер державної реєстрації 0118U000787), «Особливості розвитку світової економіки в умовах глобалізаційних процесів» (Номер державної реєстрації 0118U000789), а також Українського державного університету науки та технологій у межах загально університетської наукової теми «Дослідження елементів сучасної системи управління персоналом» (реєстраційний номер Б404020019) та «Організаційно-економічний механізм стратегічного управління персоналом підприємства» (реєстраційний номер Б404050023). Участь автора у виконанні науково-дослідних робіт державної тематики відображена у відповідних звітах організацій, де виконувалась робота.

3. Актуальність теми і значення отриманих результатів. Актуальність теми дисертаційного дослідження обумовлюється необхідністю наукового опрацювання проблемних питань імплементації процесного підходу у формування вітчизняного ринку праці.

4. Найбільш суттєві результати, отримані особисто здобувачем, їх новизна. В дисертації на основі комплексного системного дослідження виконано обґрунтування теоретично-методологічних, методичних та прикладних засад, а також практичних рекомендацій щодо впровадження процесного підходу у формування вітчизняного ринку праці.

Найважливіші результати дослідження, що характеризуються науковою новизною формують три цілісних блоки:

Перший блок охоплює теоретичні аспекти впровадження процесного підходу у формування вітчизняного ринку праці:

- *вперше* обґрунтовано цілісну концепцію побудови цільової процесної моделі вітчизняного ринку праці, в основі якої лежить побудова раціональної архітекτονіки основних та інфраструктурних бізнесу-процесів, які забезпечують його функціонування, безперервний цикл розвитку процесів

формування попиту та пропозиції, гармонізації та діджиталізації з урахуванням сучасних умов функціонування та повоєнного відновлення соціально-економічної системи держави, а також передбачають перехід від несинхронізованих процедур до наскрізної цифрової екосистеми, яка забезпечує аналітичну підтримку та прозорість процесів на мікро-, мезо- та макрорівнях формування ринку праці;

- *вперше* формалізовано архітектоніку механізму та визначено процедури діагностики вітчизняного ринку праці, в основі яких лежить ідентифікація процесної карти вітчизняного ринку праці, яка систематизує та окреслює контури взаємопов'язаних бізнес-процесів суб'єктів ринку, що в ієрархічному порядку реалізує мету, завдання та ресурсне забезпечення всієї процесної архітектури вітчизняного ринку праці, а також імплементації процесного підходу в його формування з урахуванням соціально-демографічних, структурно-динамічних та інституційно-інформаційних параметрів функціонування та розвитку ринку;

- *удосконалено* теоретичний підхід до тлумачення дефініції «ринок праці», в основі якого лежить синтез системного, діалектичного, інституціонального, функціонального, синергетичного та комплексного підходів, а також процесно-орієнтовна логіка ідентифікації сутнісних ознак вказаного поняття, яке являє собою систему взаємодіючих економічних процесів, функціонування яких спрямоване на задоволення інтересів внутрішніх і зовнішніх ринкових контрагентів-постачальників і споживачів робочої сили, а також на досягнення балансу на ринку праці в якості потреби держави;

- *набуло подальшого розвитку* наукове тлумачення дефініції «формування ринку праці» в контурах процесного підходу шляхом розкриття її змісту як процесу досягнення та підтримання балансу між попитом і пропозицією робочої сили шляхом узгодження функціонування економічних, інституційних та регуляторних механізмів впливу на ринок праці та його кон'юнктуру;

- *набули подальшого розвитку* концептуальні засади імплементації процесного підходу в управлінні формуванням та функціонуванням ринку праці, які передбачають комбіноване застосування системи стандартів процесного управління персоналом, гармонізацію вітчизняних регуляторних норм з міжнародними, а також перенесення процесних елементів з мікропроцесів ринку праці на макрорівень та їх масштабування.

Другий блок містить результати розробки методології та методичних засад імплементації процесного підходу у формування вітчизняного ринку праці:

- *вперше* обґрунтовано методологічні засади прогнозування стану ринку праці на засадах процесної парадигми розвитку, які інтегрують сучасні підходи до оцінювання у єдиний процес моделювання сценаріїв розвитку у середньо- та довгостроковій перспективі на основі підвищення прикладної релевантності прогнозних результатів та дозволяє враховувати вплив чинників зовнішнього середовища, що формують траєкторії та формалізують гібридну

процесно-орієнтовану модель функціонування та розвитку ринку праці;

- *удосконалено* типологію, ієрархію та послідовність процедур формування ринку праці, що дозволило виділити етапи формування ринку на основі врахування причинно-наслідкових зв'язків процесів формування кадрового потенціалу та розвитку ключових галузей національної економіки із подальшим забезпеченням їх узгодження, регулювання, розвитку та оцінки відповідно до дії законів та об'єктивних закономірностей функціонування і розвитку ринку;

- *удосконалено* методологічний підхід до класифікації умов формування ринку праці, який передбачає ідентифікацію параметрів його функціонування на мікро-, мезо- та макрорівнях національної економіки шляхом побудови трирівневої ієрархічної моделі оцінювання впливу макроекономічних, політико-правових, демографічних, безпекових, регіонально-галузевих та технологічних факторів впливу на формування, функціонування та розвиток ринку праці, компіляція результатів якого дозволяє визначити передумови, напрями розвитку, тенденції та обмеження формування попиту та пропозиції на вітчизняному ринку праці;

- *удосконалено* визначення критеріальних засад класифікації процесів формування та функціонування ринку праці, які передбачають виділення потоків створення вартості, основних та інфраструктурних процесів ринку праці, до складу яких, поряд із процесами управління та розвитку, включено допоміжні процеси та допоміжні сервіси, що забезпечують цілісність та узгодженість функціонування процесної системи ринку праці;

- *удосконалено* методологічний підхід до визначення процесної зрілості ринку праці на різних рівнях його ієрархії, який ґрунтується на оцінюванні рівня розвитку соціально-економічних процесів формування та функціонування ринку, формування попиту та пропозиції робочої сили з подальшою побудовою адаптованої до всіх рівнів ієрархії шкали рівнів процесної зрілості, яка враховує міжрівневу взаємодію та синергію процесів, які є об'єктами аналізу та оцінювання;

- *набула подальшого розвитку* процесна модель ринку праці України, в межах якої систематизовані та змодельовані чинні процедури формування попиту та пропозиції робочої сили, які базуються на нормативно-правовому забезпеченні функціонування вітчизняного ринку праці, з виокремленням їх учасників, входів, виходів та регламентів виконання

Третій блок охоплює розробку прикладних положень та рекомендацій з використання процесного підходу при здійсненні регулюючих впливів на формування ринку праці:

- *удосконалено* процедури ідентифікації основних та інфраструктурних бізнес-процесів ринку праці, які адаптовані до специфіки вітчизняного ринку праці як соціально-економічної макросистеми, враховують нормативно-правове регулювання, інституційну структуру та логіку потоків створення вартості, а також утворює методологічну основу для побудови процесної архітектури ринку праці;

- *набув подальшого розвитку* організаційний підхід до забезпечення

впровадження процесного підходу у формування ринку праці на основі поєднання класичних та сучасних методологій імплементації процесної парадигми, який є адаптованим до сучасних умов вітчизняного ринку праці з визначеними змістовними характеристиками етапів, очікуваними результатами та набором інструментів, які дозволяють системно впроваджувати процесно-орієнтоване управління у сфері зайнятості;

- *набув подальшого розвитку* алгоритм трансформації формування вітчизняного ринку праці на засадах процесно-орієнтованого підходу, який містить перелік етапів поступової імплементації процесних атрибутів та принципів в умови ринку праці, що дозволяє визначити послідовності дій, які орієнтовані на вдосконалення процесів управління формуванням, функціонуванням та розвитком ринку праці в умовах повоєнного відновлення;

- *набула подальшого розвитку* архітектоніка механізму регулювання процесної системи ринку праці, яка передбачає використання процесної логіки для створення комплексної системи управління формуванням ринку праці шляхом узгодження стратегічних економічних пріоритетів, освітніх траєкторій, кадрових потреб роботодавців та механізмів державного регулювання вітчизняного ринку праці

5. Обґрунтованість і достовірність отриманих наукових результатів.

Наукові положення, висновки і рекомендації дисертаційного дослідження сформульовані конкретно, логічно, послідовно і є методично аргументованими. Достовірність одержаних результатів підтверджується: теоретичною обґрунтованістю вихідних позицій дослідження; опрацюванням достатньої кількості першоджерел, статистичних матеріалів; застосуванням сучасних методів економічних досліджень; апробацією результатів дослідження на науково-практичних конференціях.

6. Наукове значення результатів роботи. Наукові результати дисертаційної роботи є внеском в розробку проблематики формування ринку праці та здійснення регулюючих впливів на відповідні процеси, розвивають і збагачують теоретичні, методичні і практичні засади формування наукових підходів до формування та функціонування відповідних механізмів.

7. Практичне значення результатів роботи. Теоретичні, методичні та практичні розробки і пропозиції автора можуть використовуватися у діяльності органів влади різних рівнів при формуванні та реалізації заходів, орієнтованих на підвищення рівня ефективності процесів формування ринку праці, а також в управлінні діяльністю суб'єктів економічних відносин.

8. Ступінь впровадження результатів роботи. Результати дисертаційного дослідження, висновки та рекомендації, що містяться в роботі, схвалені та використовуються в практичній діяльності Дніпропетровської обласної ради (від 19.08.2025 №ВИХ-2157/0/2-25) в контексті розробки програм соціально-економічного розвитку регіону, зокрема з метою внесення змін та доповнень Програми зайнятості населення Дніпропетровської області на 2025-2029 роки; Підгороднянської міської ради Дніпровського району (вих.1284 від 22.08.2025 р.) в аспекті практичного застосування процесного інструментарію у формуванні інфраструктури ринку праці для узгодження

взаємозв'язків його учасників, зокрема у діяльності Державних служб зайнятості; Державної податкової служби України Головним управлінням ДПС у Вінницькій області (№ 724/425-05/128 від 18.09.2025 р) в аспекті визначення ефективності використання постулатів міжнародного стандарту ISO 9000 та інструментів процесного підходу для формування ринку праці, які в свою чергу впливають на темпи економічного зростання та створюють передумови для розробки державних та регіональних програм сприяння зайнятості (№ 724/425-05/128 від 18.09.2025 р); Дніпровської районної ради Дніпропетровської області (вих.42-168/0/2-25 від 23.09.2025) як концептуального підґрунтя для створення державних програм сприяння зайнятості відповідно до етапів формування попиту та пропозиції, що сприяє створенню нових робочих місць та покращенню соціально-економічного розвитку району; Святовасилівської сільської ради Дніпровського району Дніпропетровської області (№580 від 26.09.2025 р.). для визначення параметрів функціонування ринку праці, використання шляхом застосування запропонованого інструментарію для формування державного замовлення на фахівців та визначення пріоритетів формування місцевого ринку праці; Виконавчого комітету Солонянської селищної ради (вих. 02-11-1948/0/2/25 від 29.09.2025). з метою застосування комплексного підходу для дослідження ефективності формування ринку праці у Солонянському районі для подальших розробок пропозицій щодо стратегічних напрямів розвитку ринку праці..

9. Рекомендації стосовно подальшого використання одержаних у роботі результатів. Основні теоретичні положення, методичні розробки та практичні рекомендації, що є результатами дисертаційної роботи, можуть бути використані в діяльності органів державного управління, суб'єктами економічних відносин, а також у навчальному процесі при підготовці здобувачів вищої освіти.

10. Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертаційна робота викладена державною мовою з дотриманням наукового стилю. Робота має логічну структуру подання матеріалу, що забезпечує оптимальне поєднання дослідження теоретичних та методичних аспектів імплементації процесного підходу у формування вітчизняного ринку праці і конкретних практичних рекомендацій.

11. Відповідність дисертації вимогам МОН України. За змістом, науковою новизною та оформленням дисертаційна робота Мірошніченко Тетяни Валеріївни на тему «Теоретичні та науково-практичні засади впровадження процесного підходу у формування ринку праці України» відповідає вимогам пунктів 7, 8 та 9 діючого «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197.

Результати дисертації відображені у 44 наукових публікаціях (31 одноосібній), в тому числі: 26 статтях у наукових фахових виданнях, 4 статтях у наукових періодичних виданнях категорії «А», які входять до

наукометричних баз Scopus Web of Science, та 11 публікаціях у інших виданнях.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Мірошніченко Тетяни Валеріївни на тему «Теоретичні та науково-практичні засади впровадження процесного підходу у формування ринку праці України» є завершеним науковим дослідженням, суттєвим внеском в розробку теоретичних, методичних та практичних питань імплементації процесного підходу у формування вітчизняного ринку праці, яке виконане автором самостійно і характеризується належним рівнем актуальності, наукової новизни, має практичну цінність. Робота містить нові науково-обґрунтовані положення і розробки щодо протікання процесів формування вітчизняного ринку праці та його регулювання.

Мірошніченко Тетяна Валеріївна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

На підставі результатів таємного голосування та прийнятого висновку спеціалізована вчена рада присуджує МІРОШНІЧЕНКО Тетяні Валеріївні науковий ступінь доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Головуюча на
засіданні
спеціалізованої
вченої ради з
присудження
наукового ступеня
доктора наук

Д 44.887.01
(шифр ради)

(підпис)

Вікторія МЕДВІДЬ
(власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Вчений секретар
спеціалізованої вченої
ради з присудження
наукового ступеня
доктора наук

(підпис)

Валентина АРАНЧІЙ
(власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

М. П. «12» червня 2026 року

